

Володимир Лис

Графиня

Володимир Лис

Графиня

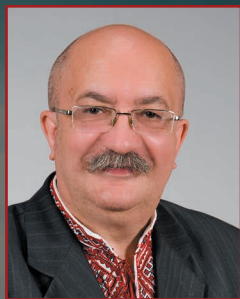

Фото люб'язно надано автором

Володимир Лис — справжній феномен сучасності. Журналіст, драматург, прозаїк, майстер витонченого слова та глибоко народний письменник, з кожним новим романом він розкриває нові грані свого таланту. Перелік його нагород вражає: «Людина року», кавалер ордена «За заслуги» III ступеня, автор «Найкращого роману десятиріччя» за версією конкурсу «Коронація слова», володар численних премій «Коронації слова», почесний громадянин Волині...

Події роману розгортаються у різних часових просторах, між таємницею дару митця і гординою й помстою. Тут психологічні стосунки між героями гостріші за будь-який детектив. З якою метою, як і кількасот років тому, в маленькому містечку на Волині хтось вбиває собак, наводячи жах на мешканців? Навіщо талановита художниця Люба Смажук раптово прагне зустрітися зі шкільним учителем малювання в місті свого дитинства? Чому всі химерні події обертаються навколо неї та графині Венцеслави, яка погордливо позирає з єдиного вцілілого свого портрета? Лише картини берегти муть таємницю — до останньої сторінки...

Майстерне поєднання захопливого сюжету, драматичних колізій людського життя і тонкого психологізму, віртуозне переплетіння реального й містичного.

Надія Гуменюк, письменниця

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-0513-0

9 786171 205130

ВІД ЗОЛОТОГО
ПИСЬМЕННИКА УКРАЇНИ

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ЧИТАННЯ

*Від Золотою
письменника України*

Володимир Лис

ГРАФИНЯ

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2016 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЯ

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)
Л63

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Дизайнер обкладинки *Олег Щегель*

ISBN 978-617-12-0513-0

- © Лис В. С., 2010
- © DepositPhotos.com / alanpoulson, обкладинка, 2016
- © Shutterstock.com / VGstockstudio, Monkey Business Images, gnoparus, Irina Alexandrovna, обкладинка, 2016
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2016
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2016

I

Я йшов старим запущеним садом. На мені був якийсь дивний одяг, не мій звичний, а начеб з минулого, дев'ятнадцятого чи хтозна-якого століття. Мовби камзол з оборчастими рукавами, а довкола шиї — велике біле жабо. На ногах я мав не штани, а рейтузи — світло-коричневі, такі, що носили колись. Я йшов углиб саду і раптом побачив, як назустріч мені з-за дерев вибігає маленька дівчинка років десяти, а може, й менше. Коли вона наблизилася до мене, я подумав, що знаю цю дівчинку. Так, знаю. Звідки? Намагаюся пригадати і не можу.

«Це маленький диявол», — чую виразний шепіт.

Дивна річ, мені здається, що то шепочу я сам, хоч вуста в мене міцно стулені.

З-за дерева, збоку від алеї, на яку вибігла дівчинка, виходить старий сивий чоловік, багато одягнутий. Він дивиться в мій бік, притому дуже суворо.

— Пане художнику, — каже він. — Не чіпайте її. Не смійте. Ви цього не зробіте.

«Чого я не зроблю?» — питаю подумки.

Я наближаюся до старого сивого чоловіка. Але не йду, а наче пливу в повітрі. Ось ми вже майже поруч. Я чую, як він важко дихає.

— Це ваша донька? — запитую.

Чоловік хитає головою. Повертає голову. У його очах — біль і радість водночас.

– Внучка?

– Це моя душа, – зізнається чоловік. – Щойно вона вилетіла з мого тіла – і я намагаюся її упіймати.

Маленька дівчинка в білій полотняній сукенці до п'ят сміється – дзвінко-дзвінко – і зривається з місця. Вона біжить, смішно перебираючи ніжками.

– Я її не наздожену, – сумно зітхає чоловік. – Бояюся, це зроблять інші. Може, ви спробуєте, пане художнику?

Я кидаюся бігти за дівчинкою, думаю про дивні слова цього чоловіка, про те, що хтось мені шепотів інші, страшні слова, і раптом помічаю, як разом із садом здіймаюся у повітря, лечу все вище і вище, а піді мною внизу – сліпучо-біла безодня.

Я зримо відчув, як хтось накидає на мою голову подушку і починає душити. Поспішно розплющив очі. У кімнаті, звісно, нікого не було. Тільки відчуття задухи.

Я швидко встав і відчинив вікно. Із саду, проте, також віяло теплом.

«Душно, – подумав я. – Тому і таке відчуття. І цей... цей... сон...»

Насправді я не спав. Картина в саду несподівано постала перед моїми очима. Ні, очі були заплющені. Я лежав так уже довго, марно намагаючись заснути. Власне кажучи, я викликав ту картину сам. Навіщося вона мені була потрібна. Цей епізод колись-таки був у житті. Тільки не в моєму.

Тут до моєї голови почала заповзати дивна тривога, яка мучила ось уже кілька тижнів. Це було відчуття того, начеб за моїми плечима стоїть хтось мені незнайний, ніби той хтось стежить весь час за мною. Цей невидимець приходив під вікно моєї оселі ввечері і вночі, коли я несподівано прокидався; відчуття його

присутності з'являлося часом, коли я йшов за місто на етюди. Я дійшов навіть до того, що якось покинув накладати фарби на полотно і кинувся до найближчої копиці сіна. Нікого за нею, звісно, не було. Я став оглядатися і на вулицях. У саду біля нашого будинку. Навіть коли сидів у себе в кімнаті.

Ця тривога з'явилася десь на початку літа, росла, ставала дедалі відчутнішою і зримішою, хоч я й не зміг би, якби хтось запитав, звідки у мене з'явилося тривожне відчуття, обґрунтувати причину цієї несподіваної, незрозумілої тривожності. Цього літа я, як завше, мав поїхати в гості до сестри, потім — до мами. Написати кілька пейзажів. У сестри — бавитися зі своїми племінниками, які люблять смикати мене за поріділого чуба. Я поїхав. У мами косив траву на невеличкій ділянці за городом, потім рвав вишні, вибирав огірки і допомагав закручувати банки — спочатку з вишнями, потім з огірками, частина яких перепадала на зиму й мені. Ще хотів навідатися до старшого брата. Його дочка недавно вийшла заміж, здається, це вже пішов третій рік, так, третій, ні, другий, це ж бо було минулої весни.

Перед тим як мені приснився цей сон, я повернувся від батьків і знову збирався до старшого брата. Дочка братова вийшла заміж, а син одружився ще раніше, хоч був і молодший за Яринку. Брат живе тепер сам, як і я, і все грозиться знайти собі молодичку, як колись знайшла собі коханця, а потім чоловіка його колишня дружина. Мій старший брат також має онуків, вони ще маленькі, тільки на рік-два старші від моїх племінників. Але сестра пізно вийшла заміж. Та їй іще пощастило, адже я так і не спромігся одружитися. Хоч і в мене все могло б статися інакше. «Авжеж, могло», — подумав я цього спекотного дня посеред літа.

Літо пливало над нашим Густим Лугом повільно, неспішно, ніби знехотя. Кожен день у містечку був схожий на попередній. А звідки, зрештою, взятися різноманітності в цьому тихому і затхлому куточку? Сон містечка перетікає у порослу жабуринням воду маленької міської річечки. Зі сну висуває свою булькату подобу жаба, яку годилося б зобразити на гербі нашого славного міста. Нехай би ще жаба тримала на голові корону, а в зубах — вербову гілку. «Абсурдна фантазія», — моя посмішка схожа на позіхання старого заспаного kota. «Навіщо я сам собі посеред цього літнього застиглого марева?» — подумки кажу я.

Вже збирався йти з дому на етюди, коли побачив, як до нашого будинку хтось біжить. Це була моя колишня квартирна хазяйка, жінка п'ятдесяти шести років, що я точно знаю, на вигляд — навіть більше. Колишня тому, що я викупив у неї ті дві кімнати й веранду, які колись винаймав. З однієї кімнати я зробив кухню, а міг би не робити, бо за кухню з успіхом слугувала б веранда, де спершу стояла газова плитка, на якій варив собі їсти. Я взагалі багато чого міг би, а зробив не так. Міг би одружитися, а не одружився. Міг би жити в більшому місті. А от більшим художником, ніж є, стати ніяк не міг. Більшого мені не дано, ніж навчати дітей малюванню і писати до безтями пейзажі, пейзажі, пейзажі, пейзажі. І віддавати їх за безцінь чи складати на тій же веранді.

Жінка, що бігла, була ще й моєю коханкою. Теж колись. Вона зробила мене своїм коханцем так просто й природно, як прала чи варила їсти. Це все минуло, як співається в одній пісні, тепер вона ставиться до мене швидше як до сина. Пере, готує їсти, гладить по голові.

Ось вона вбігає до моєї кімнати.

– Платоне, у мене для тебе дуже гарна звістка.
– Справді? – ліниво кажу я.
– Справді. Біжи негайно до міської ради.
– Навіщо? – Я навіть не повертаю голови. – Там черговий мітинг? Чи дострокові вибори?
– Там є путівка.
– На Канари? – питаю я.
– Не смійся. Путівка у Крим. У пансіонат. Майже безплатна. Для державних службовців.
– Я не державний службовець.
– Не має значення. Я домовилася з головною бухгалтеркою. Вона мала їхати, але в неї захворіла дочка.
– Отже, я перетворився на жінку?
– Ти зараз перетворишся на котлету, якщо будеш сидіти на місці. Так-так. Біжи. Біжи – путівку, на щастя, не заповнила. Чого ж ти сидиш? Біжи! – Вона підштовхує мене і не стримується: – От кендюх!..
– Вже побіг, – кажу я, пропустивши образу повз вуха.
– Платоне, тобі треба-таки відпочити. Коли ти востаннє був біля моря?
– Не пам'ятаю. Років десять тому. Ні, дванадцять. Чотирнадцять.
Так, вона має рацію, ця жінка. Я справді за все своє свідоме життя був на морі тричі. Коли вчився в інституті, разом зі студентською групою, яку мобілізували збирати помідори на Херсонщині. Коли працював перший рік у школі і набирали вожатих у табір до моря. І, нарешті, якось поїхав «дикуном». Усього на тиждень, за який встиг написати три кримські пейзажі. Два з них згодом я продав, і це були найдорожчі мої картини. Третя – самотнє дерево над морем – висить у мене в кімнаті. Як спогад про щось нездійсненне.

Що саме? Ті, хто заходить до мене в гості, кажуть, що це дерево схоже на ясен, який росте на головному майдані нашого міста, якраз навпроти міської ради.

«Справді?» – дивуюсь я. Моє здивування роблене, і не лише тому, що я дивувався кілька десятків разів, почувши, що ясен десь там біля моря схожий на ясен у центрі нашого містечка. Насправді я знаю, що це той самий, наш ясен, тільки перенесений моєю волею і моєю уявою на морський берег. Якби мене запитали, я б не міг пояснити, навіщо це зробив.

Взагалі останнім часом зі мною коїться щось дивне. Мені хочеться писати тільки ясена, ясена і більше нічого. З різних точок і в різних ракурсах. У глибині пейзажу і на передньому плані. Кожен день або майже щодень я їду на етюди, але мені стає дедалі нецікавіше писати свої картини, якщо на них нема старого розлогого дерева на міському майдані.

«Що це таке?» – питаю я себе і не знаходжу відповіді. Це мов якась дивна хвороба чи наркотична залежність. Я намагаюся заходити якомога далі від міста, вирушаю в найближчі села, їду в сусіднє місто, де є старовинний собор і залишки городища ще часів Київської Русі. Але мені не цікаво все це зображати. Мене тягне назад, у Густий Луг, і я заспокоююся тоді, коли починаю виписувати дивне старе дерево.

«Хоч би воно всохло колись», – подумав я недавно і засоромився так, наче йшлося про близького родича.

– То ти йдеш нарешті у міськраду? – повертає мене до дійсності Марія, моя хазяйка. Колишня хазяйка. Колишня коханка.

– Йду, – покійно кажу я.

– От і добре, – каже Марія. – Тобі треба відпочити.

– Це вже я чув.

Літературно-художнє видання

ЛИС Володимир
Графиня

Роман

Керівник проекту *З. О. Бакуменко*
Завідувач редакції *Г. В. Солоуб*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Технічний редактор *І. О. Гнідая*
Коректор *Т. М. Новаченко*

Підписано до друку 09.03.2016. Формат 84х108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Vazhanov». Ум. друк. арк. 11,76.
Наклад 15 000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»»
61012, м. Харків, вул. Різвяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
 - на сайті Клубу: www.bookclub.ua
 - у мережі фірмових магазинів див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом
- Надсилається безоплатний каталог**

**Запрошуємо авторів, перекладачів,
художників, редакторів до співпраці**

e-mail: publish@bookclub.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(067)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Лис В. С.

Л63 Графиня : роман / Володимир Лис. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. — 224 с.
ISBN 978-617-12-0513-0

Події роману розгортаються у різних часових просторах, між таємницею дару митця і гординою й помстою. Тут психологічні стосунки між героями гостріші за будь-який детектив. З якою метою, як і кількості років тому, в маленькому містечку на Волині хтось убиває собак, наводячи жах на мешканців? Навіщо талановита художниця Люба Смажук раптово прагне зустрітися зі шкільним учителем малювання в місті свого дитинства? Чому всі химерні події обертаються навколо неї та графині Венцеслави, яка погордливо позирає з єдиного вцілілого свого портрета? Лише картини берегти будуть таємницю — до останньої сторінки...

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)

ЛАУРЕАТ КОНКУРСУ
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА 2001»!

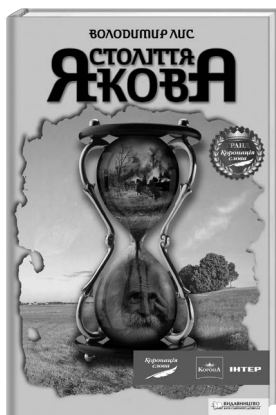

1801 рік. Розкішний бал на честь п'ятиріччя князівни Любославської закінчується масовим пограбуванням і викраденням людини. Там, де хвилину тому розважалася шляхта, тепер гуляють розбійники. Граф Юзеф наважується зірвати з ватажка маску, бачить під нею знайоме обличчя і прощається зі свободою. Але таємний агент Слєпньов знайде слабіну зухвалого бандита — чарівну жінку,

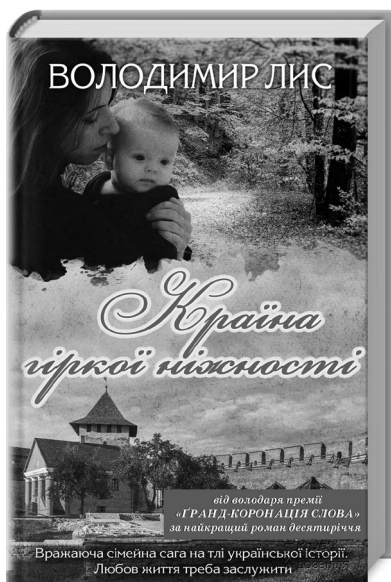
задля якої він ладен дістати хоч зірочку з неба, хоч колье княгині Ольги...

НАЙКРАЩИЙ РОМАН ДЕСЯТИРІЧЧЯ –
КОРОНОВАНЕ СЛОВО,
ЯКЕ ВРАЗИЛО ЛІТЕРАТУРНУ УКРАЇНУ!

У житті старого Якова Мєха на короткий час, мов той метелик, з'являється дівча-приблуда. Вона питає, чи любив він колись, — і вириває десь із глибини пам'яті його кохання, і біль втрати, і круговерть війн та режимів, і радощі та горе в родині, і грихи й каяття...

ТРИ ЖІНКИ,
ТРИ НЕЛЕГКІ ДОЛІ,
ТРИ ШЛЯХИ ДО КОХАННЯ...

Даздраперма, дочка радянського чиновника, у 30-ті роки пройшла крізь пекло дитбудинку для дітей «ворогів народу», а згодом опинилася у вирі повстанської боротьби на Волині... Її донька Віталія, витончена естетка та прихильниця поезії, понесе свій хрест – кохання до кримінального авторитета та боротьбу із власною пристрастю. І навіть молодша, онука Олеся, не уникне випробувань, коли разом із Майданом до її життя ввірвуться кохання та зрада... Кожна з цих жінок проживає власне життя сповна – із його болем і радістю, гіркою ніжністю та любов'ю, від якої, мов напнута струна, тремтить душа...